Arkæologisk besigtigelse i forbindelse med kapacitetsudvidelse af Buksefjordsværket, sommeren 2023

Frederik Fuuja Larsen

Technichal Reports of the
Greenland National Museum & Archives
No. 202302_01

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu // Greenland National Museum and Archives
Hans Egedesvej 8, Boks 145, 3900 Nuuk

Cite:

Frederik Fuuja Larsen. Arkæologisk besigtigelse i forbindelse med kapacitetsudvidelse af Buksefjordsværket, sommeren 2023. *Technical Reports of the Greenland National Museum & Archives*, no. 202302_01. Nuuk, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu: 11 pages.

Nuuk, November 2023
ISSN: 2794-6304
ISBN: 978-87-89108-09-4

AVAILABILITY
Open

PUBLICATION TYPE
Digital document (pdf)

© Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu // Greenland National Museum and Archives

The publication may be freely cited where the source is acknowledged.

Published by:

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu // Greenland National Museum and Archives 2023
Hans Egdesvej 8, P.O. Box 145, 3900 // +299 32 26 11 /// www.natmus.gl

Cover photo: View of the western end of Kangerluarsunnguup Tasia, by Frederik Fuuja Larsen 2023.

Arkæologisk besigtigelse i forbindelse med kapacitetsudvidelse af Buksefjordsværket, sommeren 2023

Udarbejdet af:

Frederik Fuuja Larsen, museums- og feltleder

Udarbejdet på vegne af:

Nukissiorfiit
Postbox 1080
3900 Nuuk
Tlf.: +299 34 95 00
Fax: +299 34 96 60
CVR-nr.: 18440202

21 November 2023

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu // Grønlands Nationalmuseum & Arkiv
Hans Egedesvej 8, Boks 145, 3900 Nuuk
nka@natmus.gl / Tel. +299 32 26 11

Dansk resume

Med hjemmel i Inatsisartutlov nr.11 af 19. maj 2010 om fredning og anden kulturarvsbeskyttelse af kulturminder § 12 (herefter blot Kulturmindeloven), blev en arkæologisk besigtigelse i 2022 foretaget af Grønlands Nationalmuseum & Arkiv (NKA) af planlagte vejtraceer og anlæg ved og fra Kangerluarsunnguup Tasia til Isortuarsuup Tasia øst for Buksefjorden. Besigtigelsen skete på anmodning fra Nukissiorfiit (bygherre) og i samarbejde med InuPlan A/S (konsulent), Nuuk, forud for en planlagt kapacitetsudvidelse af vandkraftværket i Buksefjorden. Grundet dårligt vejrlig blev besigtigelsen i 2022 ikke helt fuldført (se besigtigelsesrapport fra 2022) og feltarbejdet sommeren 2023 havde derfor til formål, at færdiggøre den arkæologiske besigtigelse.

Den opfølgende arkæologiske besigtigelse blev foretaget af en inspektør fra NKA (Frederik Fuuja Larsen, feltleder) og en studerende fra Ilisimatusarfik (Aviaq Pipaluk Meyer) 3-6. Juli 2023. Der registreredes under besigtigelsen to arkæologiske anlæg, der repræsenterer spor efter (for)historiske aktiviteter i forbindelse med Inuits rensdyrjagt i indlandet. Anlæggene er ikke i konflikt med de nuværende anlægsplaner, jf. Kulturmindeloven § 6. NKA betragter med den rapport de forelagte, nuværende anlægsplaner som færdigbesigtigede.

Kalaallisuuata naalisarnera

Eqqissisimatitsisarneq aamma allatigut kulturikkut eriagisassanik kulturikkut kingornussatut illersuineq pillugu Inatsisartut Inatsisaat nr.11, 19.maj 2010-meersoq § 12 (uani kulturikkut eriagisassanut inatsitsit) tunngavigalu Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfiatalu (NKA) Kangerluarsunnguup Tasersuaniit Isortuarsuup Tasianut aqqusinissaq sanaartorfissallu allat 2022-mi misissorpaat. Itsarnisarsiorluni misissuinerup tunngavigivaa Utoqqarmiuni erngup nukinganik pilersuinerup annertusineqarnissaanut suliaqarneq, tassanilu Nukissiorfiit aammalu InuPlan A/S suliassiissutaa aallaaviulluni. Ukioq 2022-mi misissuineq tamakkiisumik naammassineqanngitsoorpoq silap ajorsineranik pissuteqartumik (takuuk itsarnisarsiorluni misissuinermi nalunaarusiaq 2022-meersoq) taamaattumik 2023-mi naammassissutaasumik misissuineruvoq.

Itsarnisarsiorluni misissuineq nanginneqarpoq 3.-6.juli 2023 peqataaffigineqarluni katersugaasivimmi aqutsisumit (Frederik Fuuja Larsen, akisussaasoq) aammalu Ilisismatusarfimmi ilinniartoq (Aviaq Pipaluk Meyer). Misissuinermi kulturikkut eriagisassat itsarnitsat marluk nassaarineqarput nalunaarsorneqarlutillu, taakkuuppullu qanga itsaq nunap timaani aavariat ineqarfigisarsimasaat. Itsarnitsat nassaarineqartut sumiiffimmi sanaartortoqarnissaanut akornutaasussaanatik inissisimapput, takuuk Kulturikkut eriagisassanut Inatsit § 6. NKA-p nalunaarusiamini naqissuserpaa sumiiffimmi sanaartorfiusussami misissuineq naammassisutut.

Executive Summary

In accordance with Inatsisartut Law no.11 of May 19 2010 on the Protection of Heritage Sites and Monuments (The Greenlandic Heritage Act) § 12, an archaeological survey of planned roads and activitiy areas by and from Kangerluarsunnguup Tasia to Isortuarsuup Tasia east of Buksefjorden was carried out by the Greenland National Museum & Archives (NKA) in 2022. The survey was carried out at the request of Nukissiorfiit and in coordination with Inuplan A/S (consultant), Nuuk, in advance of a planned capacity expansion of the hydroelectrical plant in Buksefjorden. Due to poor weather, NKA was not able to complete the archaeological survey in 2022 and the field work in 2023 was therefore aimed at concluding the survey.

The supplemental archaeological survey was carried out by museum leader (Frederik Fuuja Larsen, field leader) and university student (Ilisimatusarfik) Aviaq Pipaluk Meyer July 3-6, 2023. Two archaeological features were recorded during the survey, both representing traces of (pre)historic caribou hunting activities in the hinterland of Buksefjorden. These features do not conflict with the current construction plans, cf. The Greenlandic Heritage Act § 6. With this report, NKA consider the current, forwarded construction plans as fully surveyed.

Indhold

Dansk resume iii

Kalaallisuuata naalisarnera iv

Executive Summary v

1. Besigtigelsens baggrund 1

2. Besigtigelsen, resultater og konklusion 1

3. Anlægsbeskrivelser 3

Figurliste

Figur 1 Kort over arbejdsområdet, hvor den grønne markering angiver den strækning, der blev besigtiget i 2022, den røde markering den strækning, som blev undersøgt i 2023 (kort: Nukissiorfiit) 2

Figur 2 Placeringen af de fundne anlæg Bukse 2023 #001 og #002 markeret med blåt. Den kommende arbejdsvej markeret med rødt (kort: GoogleEarth). 2

Figur 3 #001 set fra øst (foto: F. Larsen/NKA 2023). 3

Figur 4 #001 set fra syd (foto: F. Larsen/NKA 2023). 3

Figur 5 *#002 set fra øst* (foto: F. Larsen/NKA 2023). 4

Figur 6 *#002 set fra vest* (foto: F. Larsen/NKA 2023). 4

1. Besigtigelsens baggrund

I overensstemmelse med Inatsisartutlov nr.11 af 19. maj 2010 om fredning og anden kulturarvsbeskyttelse af kulturminder § 12, anmodede Nukissiorfiit, med Inuplan A/S som rådgivende konsulent, Grønlands Nationalmuseum & Arkiv (herefter NKA) om at foretage en arkæologisk besigtigelse i forbindelse med planlægningen af en kapacitetsudvidelse af vandkraftværket i Buksefjorden.

En sådan i Inatsisartutlov nr.11 af 19. maj 2010 hjemlet arkæologisk besigtigelse forestået ved NKA har til at formål at identificere, stedfæste og kortlægge de fortidsminder, der måtte findes i de foreslåede områder og påpege eventuelle konflikter mellem planlagte byggeaktiviteter og anlægsarbejder i forhold til de kulturarvsmæssige eller antikvariske interesser, der måtte være i de berørte områder. NKA kan efter den arkæologiske besigtigelse – med hjemmel i Inatsisartutlov nr.11 af 19. maj 2010 § 13 stk. 2 – beslutte om der er behov for en arkæologisk undersøgelse, hvis et anlægsarbejde vurderes at ville forstyrre eller ødelægge fredede fortidsminder.

2. Besigtigelsen, resultater og konklusion

Den arkæologiske besigtigelse fandt sted i tidsperioden 3.-6.juli 2023. Fra NKA deltog Museumsleder Frederik Fuuja Larsen, som var ansvarlig for besigtigelsen og Ilisimatusarfik kandidatstuderende Aviaq Pipaluk Meyer.

Forud for besigtigelsen fik NKA udleveret kortmateriale og groft geodata, der dækker over foreslående vejforløb fra det eksisterende indtag ved Kangerluarsunnguup Tasersua og den ny arbejdsvej til det kommende indtag på Isortuarsuup tasia. Det udlevere kortmateriale i 2022 og 2023 var det samme, et noget utydeligt og svært at orienterbart kortmateriale, da f.eks. højderkurver og søer er svære at skelne imellem (se kortmateriale 1).

Besigtigelsen blev praktisk foretaget ved – så vidt muligt – at følge det planlagte vejspor fra udløbet af Kangerluarsunnguup Tasersua og frem til elven vest for det fremtidige tunneludløb. Fortidsminderne blev fotoregistreret og beskrevet, samt punktindmålt med håndhold GPS med (2-6 m præcision).

Trods det fulgte arkæologerne vejføringsstregen på kortet så godt som muligt. To (2) arkæologiske anlæg – (jagt)ly - blev fundet og registreret som Bukse 2023 #001 og #002.

Den kommende arbejdsvej er placeret mere end 50 meter fra de registrerede anlæg, hvorfor *der ikke er direkte konflikt imellem fredede fortidsminder og nuværende anlægsplaner.* Dog skal man være opmærksom på hvis der sker en ændring eller udvidelse af anlægsplaner i området.

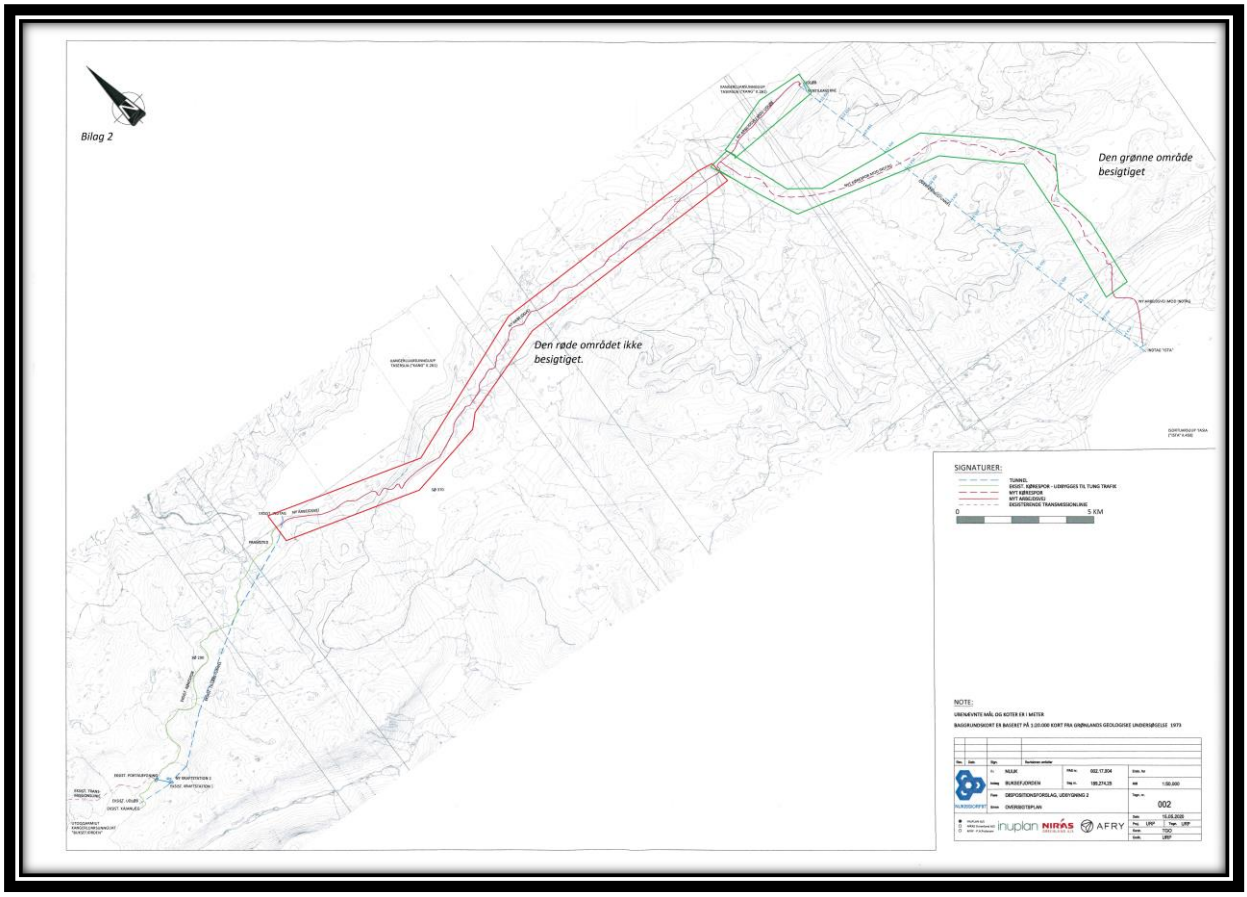

Figur 1 Kort over arbejdsområdet, hvor den grønne markering angiver den strækning, der blev besigtiget i 2022, den røde markering den strækning, som blev undersøgt i 2023 (kort: Nukissiorfiit).

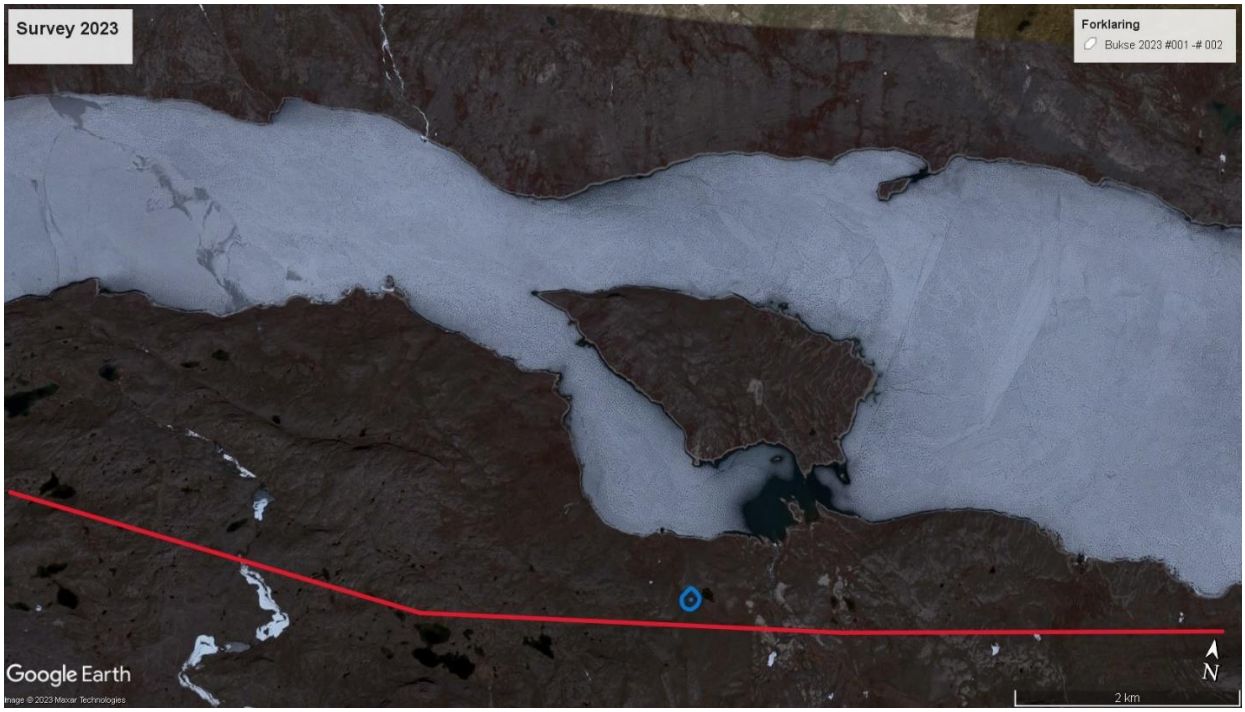

Figur 2 Placeringen af de fundne anlæg Bukse 2023 #001 og #002 markeret med blåt. Den kommende arbejdsvej markeret med rødt (kort: GoogleEarth).

3. Anlægsbeskrivelser

Bukse #001 – Ly

(Jagt) ly konstrueret med tætopstillede, hovedstore sten.

Formen er todelt med to separate soveplatforme.

Længe: 264cm

Bredde: 270cm

Position: 63,076212N / -50,313756V

Figur 3 #001 set fra øst (foto: F. Larsen/NKA 2023).

Figur 4 #001 set fra syd (foto: F. Larsen/NKA 2023).

Bukse #002 – shelter

(Jagt) ly bygget / konstrueret med tætte store sten bygget op ad grundfjeldet.

Længde: 310cm

Bredde:264cm

Formen er mere rund i forhold til ly #001

Position: 63,976864N / -50,311817V

Figur 5 *#002 set fra øst* (foto: F. Larsen/NKA 2023).

Figur 6 *#002 set fra vest* (foto: F. Larsen/NKA 2023).